

men med S og R, hvad der bekom K ilde. Henning Bregnsbo har i sin bog »Kampen om skolelovene af 1958« (1971) påvist, hvorledes Hartling var i stand til at udmanøvrere Erik Eriksen og Poul Sørensen. Først senere fik man blik for, at Hartling – på trods af sit fromme udseende – kunne det politiske håndværk, selv om det retfærdigvis bør tilføjes, at skolelovene ikke var dem, Erik Eriksen og Poul Sørensen prioriterede højest.

Hartlings første politikerperiode blev kort, da han faldt ved valget i 1960, men han fastholdt forbindelsen med Venstres apparat, idet Axel Kristensen i 1961 nedlagde posten som formand for det sjællandsk-bornholmske Venstre alene for at bane vejen for Hartling.

Den røde tråd i Hartlings liv er en fast og ukompliceret kristentro og et meget harmonisk hjemmeliv. Anfægtelser ses ikke at have plaget ham, hverken religiøst eller politisk. Hans faste religiøse forankring har utvivlsomt været en betydelig styrke for ham menneskeligt og dermed også politisk. Som memoireforfatter hører han til de bedste. Ikke blot er han en god, undertiden en stilfærdigt bevægende, oftere en morsom skribent, men han bygger også på samtidige optegnelser og breve, ligesom han har en rimelig kritisk distance til meget (men selvfølgelig ikke alt), han beskriver. Det skal blive interessant at se, om han i den bebudede fortsættelse kan skrive ligeså sagligt afslappet om sig selv og sine egne partiledervervejelser som om Erik Eriksens, thi det var jo først efter 1964, at Hartling kom i centrum af dansk politik.

Under alle omstændigheder har han allerede med det foreliggende bind leveret et godt bidrag til forståelsen ikke blot af sig selv, men også til sider af dansk kirkeliv og politik.

Tage Kaarsted

Jørgen Hæstrup: *Ad omveje. Studieår i København 1927-34.* (Berlingske Forlag, 1981). 142 s., kr. 65,-.

Besættelsestidens historiker, dr. Jørgen Hæstrup er en mand med mange talenter. Hans imponerende faglitterære produktion tegner ikke blot et billede af en fremragende forsker, men også – for at låne Povl Bagges udtryk i »Hilsen til Hæstrup« – en benådet fortæller. Denne side af Hæstrups talent kommer til fuld udfoldelse i erindringsbøgerne, hvoraf den første, der handler om barneårene i Viborg, udkom i 1966, den næste, om arbejdet med besættelsestidshistorien, i 1973 – og nu dette bind om studietiden i København, der delvis udfylder lakunen mellem de to førstnævnte.

Skildringen begynder velopløst i sommeren 1927, da den unge Jørgen Hæstrup blev dimitteret som matematisk student fra Odense Kathedralskole. Festrusen afløstes hurtigt af svære overvejelser om den fremtidige løbebane. Efter udelukkelsesmetoden – og klog vejledning fra Kathedralskolens unge adjunkt i historie, H.H. Fussing – faldt valget til alt held på skoleembeds-eksamen i historie og dansk, og vi får en kostelig beskrivelse af den unge provinsstudents indtog i hovedstaden ved semesterstarten i september 1927 med fin selvironisk udmaling af højstemte forventninger om en studenter-tilværelse à la Hostrup. Realiteterne viste sig at være anderledes beskafne. Mødet med universitetets hverdag var tydeligvis en stor skuffelse. Lærerne – fornemmeligst professorerne Aage Friis, Knud Fabricius og Erik Arup – var nærmest olympiske i deres utilnærmelighed, og deres forelæsninger forekom temmelig kedelige og uvedkommende. Derfor blev det heller ikke i universitetets indviede haller, den unge Hæstrup brugte sin tid.

I god overensstemmelse hermed handler erindringerne kun lidt om selve studiet – selv om der findes interessante karakteristika af en meget menneskelig Aage Friis, en arrogant Erik Arup og en næsten uhyggeligt effektiv lektor Høeg. Langt mere drejer de sig om forfatterens travle virke – ofte med den elskede cello i hånd – i byens musik- og teaterliv, som kompetent leder af et græsk talekor, som statist på Det kgl. Teater og på Dyrehavsbakken, som professor Jørgen Jørgensens energiske håndfaste promotor ved dennes opstilling som ledende senior i Studenterforeningen osv. – alt garneret med et fyrværkeri af morsomme anekdoter. De handler også om en selvhjulpne students mange gøremål for at finansiere sine studier: som kontormand – og periodevis leder – i onklens importfirma for radiokomponenter og som fuldtids talelærer ved Statens Institut for Talelidende. Erindringerne afrundes med en morsom beskrivelse af den afsluttende embedseksamen i vinteren 1934, der i forfatterens beskedne udlægning synes at have været noget chancebetonet, og fortællingen klinger stille ud med den unge magisters sommerlige cykletur tilbage til Odense, efter at han ved et nyt – påstået usandsynligt – held havde opnået ansættelse ved Sct. Knuds Gymnasium.

Bogen tegner et morsomt omrids af en alsidig studentertilværelse uden utidigt »underviseri«. Noget, som Hæstrup – måske med rette – mener, at vi nu om dage har for meget af. Men til gengæld en tilværelse præget af aktiviteter, der gav et alsidigt indblik i livets mangfoldighed. En tilværelse fyldt med oplevelsestrang og mod på nye opgaver. En anmelder, hvis studietid lå i 1960'erne, kan nok undre sig en smule over den yderst beskedne rolle, tidens store verdenspolitiske begiven-

heder spillede i de dele af studentermiljøet, Hæstrup færdedes i. Det lukkede, nærmest provinsielle miljø omkring Frue Plads, som Hæstrup beskriver, er væsensforskelligt fra vore dages studentermiljø. Selv et provinsuniversitets korridorer prydes i dag fortrinsvis af så eksotiske budskaber som »Sovjet ud af Afganistan« og »USA væk fra El Salvador«.

Jørgen Hæstrup er et musiksk menneske, og erindringerne bæres af sted på lette vinger af hans underholdende og anekdotiske fortællekunst. Han behersker virkelig kunsten at fortælle en historie, så den både gavner og fornøjer. Samtidig er især bogens første del præget af en vis selvironisk distance, der giver den en let og morsom stil. Som de tidligere erindringsbøger er også denne af den slags, man læser i et stræk.

Knud J.V. Jespersen

Aage Damgaard: *Mit livs erindringer*. (Gyldendal, 1980). 180 s.

Denne erindringsbog er lun og redelig. Selvironisk uden koketteri, båret af forfatterens følelsesmæssige holdning til de ting, han har beskæftiget sig med og de resultater, han har nået. Forfatter er måske ikke det rette ord, da redaktør Helge Jensen har ført pennen; med respekt for Helge Jensens professionalisme er det netop Aage Damgaards tone og stil, der er ramt, og det er jo også meningen.

Aage Damgaard er en snurrig fætter og en filur, det er en del af hans image, men bag al elskværdigheden er der holdninger af en karat, som ikke alle bureaukrater har fattet. Hvordan kunne man overhøre hans moderne og genoplivende tanker i højskoleudvalget gennem 6 år (1954-60)? Han ville en højskole med et fagligt indhold, som højskolen havde, da den betød